

بررسی رابطه یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر گلپایگان در وضعیت بحران‌های ویروسی

میترا فرهنگ اصفهانی: استادیار، گروه علوم تربیتی استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران، (* نویسنده مسئول) Mf4676993@gmail.com

چکیده

کلیدواژه‌ها

یادگیری الکترونیکی، سلامت روانی، بحران‌های ویروسی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۷/۵

تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۳/۱۶

زمینه و هدف: شیوع ناگهانی شرایط بحرانی ویروسی، سیستم‌های آموزشی دنیا را با چالش‌های متعددی روبرو کرد و حوزه تعلیم و تربیت را نیز تحت تأثیر خود قرار داد؛ لذا پژوهش حاضر بر سی رابطه یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر گلپایگان انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر از حیث هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی و از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه کلیه دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر گلپایگان که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. تعداد جامعه آماری بنا بر استعلام از واحد آمار اداره آموزش و پرورش شهر ستان گلپایگان برابر با ۸۵۰ نفر بود. حجم نمونه طبق جدول کرجسی و مورگان ۲۶۵ نفر از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل سه پرسشنامه یادگیری الکترونیکی واتکین و همکاران (۲۰۰۴) و سلامت روان گلدبرگ (۱۹۷۲) بود که هر دو پرسشنامه استاندارد بودند. برای توصیف متغیرهای جمعیت شناختی از آمار توصیفی و برای بررسی فرضیه‌های تحقیق از نرم افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج تحقیق نشان داد که بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر گلپایگان رابطه وجود دارد.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان اذعان داشت که در شرایط بحرانی ویروسی می‌توان از یادگیری الکترونیکی جهت حفظ سطح عملکرد تحصیلی دانش آموزان استفاده کرد و از این طریق می‌توان سطح سلامت روانی آن‌ها به جهت دوری از فضای تحصیل به دلیل شرایط ویروسی، حفظ کرد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Farhang Esfahani M. Investigating the Relationship Between Electronic Learning and Mental Health of Secondary School Students in Golpayegan City in the Situation of Viral Crises. Razi J Med Sci. 2023;30(3): 316-323.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با 3.0 CC BY-NC-SA صورت گرفته است.

Investigating the Relationship Between Electronic Learning and Mental Health of Secondary School Students in Golpayegan City in the Situation of Viral Crises

✉ **Mitra Farhang Esfahani** : Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas (* Corresponding author) Mf4676993@gmail.com

Abstract

Background and Aim: The global epidemic of the disease caused by the coronavirus (COVID-19), a severe acute respiratory syndrome that appeared in December 2019, not only as a threat to the health and lives of millions of people around the world was considered. Although Covid-19 could have negative effects on educational activities, social distancing has stimulated the growth of online educational activities so that there is no disruption in education. The electronic learning system has created educational environments that are not dependent on any specific location or time and allows teachers to teach a course simultaneously or asynchronously or use a combination of these two modes. Electronic learning as an educational medium in the classroom is a new experience for the teacher and students, which can be an effective step towards stabilizing and accelerating students' learning. On the other hand, the most important characteristics of secondary school learners that teachers should pay attention to can be classified into three types: cognitive, emotional, and social. The primary period is one of the most important and sensitive periods of study, and since it is essential for teachers and educators to pay attention to the different characteristics of students' growth, and to know that electronic learning requires a series of hardware tools and its extensive use may increase the level of violence. Mental Health Mental health is an issue beyond the absence or absence of mental illness. The positive aspect of mental health, which the World Health Organization relies on, is included in health: "Health is a state of physical, mental, and social well-being, not just the absence of illness or disability." Therefore, mental health is a state of well-being in which a person recognizes his abilities and can adapt to the normal stresses of life and be useful and productive in terms of work. Since there is no social interaction (compared to the common and usual form in the real environment) in the context of electronic learning, learners must be able to maintain their level of mental health. As a result, students who have more mental health and have the necessary abilities to deal with common academic challenges can be more self-regulated and self-efficient than other students, and as a result, they are more successful. It seems that virtual education has entered a new phase in our country and more attention has been paid to virtual education. On the other hand, those involved have become more aware of the importance of distance and e-learning-based education. Therefore, it is expected that with the development of the necessary infrastructure, such as the development of the nationwide Internet network and increasing its speed, the production of interactive educational software, and the use of the experiences gained in this pandemic, we will witness the increasing prosperity of virtual education. According to the research findings, there is little information on the relationship between electronic learning and the mental health of students, so the present study was conducted to investigate the structural relationship between electronic learning and the mental health of secondary school students in Golpayegan city, and seek answers to This question will be whether there is a significant relationship between e-learning and mental health of secondary school students in Golpayegan city.

Methods: The present research is applied in terms of purpose and descriptive and correlational in terms of method, and the statistical population of this research includes all male students in the second year of high school in Golpayegan city who were studying in the academic year of 2021-2022. The number of the statistical population was equal to 850 people according to the inquiry from the Statistics Unit of the Golpayegan Education Department. According to the

Keywords

E-Learning,
Mental Health,
Viral Crises

Received: 27/09/2022

Published: 07/06/2023

table of Karjesi and Morgan, 265 people were selected through a simple random sampling method. The research tools included three electronic learning questionnaires by Watkin et al. (2004) and Goldberg's mental health questionnaire (1972), both of which were standard questionnaires. Descriptive statistics were used to describe the demographic variables and SPSS software was used to check the research hypotheses.

Results: The results of the research showed that there is a relationship between electronic learning and the mental health of secondary school students in Golpayegan city.

Conclusion: In general, it can be acknowledged that in viral crisis conditions, electronic learning can be used to improve the academic performance of students, and in this way, their mental health level can be improved to stay away from the study environment due to the conditions. Viral, saved. The Department of Education is one of the most fundamental organizations in the world today, and students have a direct relationship with this organization, this shows the key and vital role of this department in their complex lives. Knowledge of electronic learning and better use of it can facilitate and predict the quality and continuity of mental health and lead to the implementation of programs in a scientific manner and avoid unwise actions. Mental health refers to having understanding and decision-making and positive psychological characteristics that facilitate the growth and development of a person and enable the achievement of goals. While students are thinking about their survival, they should take a step beyond this view and pay attention to the consequences and effects on society. E-learning is considered an important issue for education and the factor of its survival, in this, paying attention to the mental health of students and using an effective solution for it is discussed. An office-like education must pay attention to all levels of education (in-person and out-of-person) properly. According to the results of the study, it is suggested that the Department of Education must create workshops with the title of e-learning and the importance of virtual space (by explaining the new global concepts and approaches to using virtual space in education). To strengthen the level of knowledge development in students. To increase the desired psychological outcomes, sufficient and suitable training courses should be held to familiarize teachers and students with the principles and basics of mental and physical health. Human considerations such as respondents' dishonesty and the interference of others' opinions, especially classmates, could be effective in people's responses to questionnaires. Restrictions in attracting the cooperation of some people with the researcher due to the spread of Corona regarding the distribution of questionnaires and the delay in returning several questionnaires were limiting factors of the research.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Farhang Esfahani M. Investigating the Relationship Between Electronic Learning and Mental Health of Secondary School Students in Golpayegan City in the Situation of Viral Crises. *Razi J Med Sci.* 2023;30(3): 316-323.

***This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.**

مقدمه

همه‌گیری جهانی بیماری ناشی از ویروس کرونا (کووید-۱۹)، به عنوان یک سندرم شدید حاد تنفسی که از دسامبر ۲۰۱۹ پدیدار شد، نه تنها به عنوان تهدیدی برای سلامتی و زندگی میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا تلقی گردید (۱). با این که کووید-۱۹ می‌توانست تأثیرات منفی بر فعالیت‌های آموزشی داشته باشد، اما، رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی، رشد فعالیت‌های آموزشی آنلاین را تحریک کرد تا هیچ‌گونه خللی در آموزش ایجاد نشود (۲). نظام یادگیری الکترونیکی، محیط‌های آموزشی را ایجاد نموده که وابسته به هیچ موقعیت مکانی یا زمانی خاصی نیستند و به مدرسان اجازه می‌دهد تا یک دوره آموزشی را به صورت همزمان یا ناهم‌زمان تدریس کنند یا ترکیبی از این دو حالت استفاده کنند (۳). به این ترتیب، آموزش الکترونیک یا آموزش از طریق فضای مجازی به عنوان یکی از برنامه‌های مهم و جدی در آموزش و پرورش، انتخاب شد. آموزش و یادگیری الکترونیکی یکی از دستاوردهایی است که دنیای ما را متحول کرده است. آموزش الکترونیکی شیوه‌ای نوین در آموزش است که به ارائه و اداره فرصت‌های یادگیری برای ارتقای دانش و مهارت از طرق اینترنت و شبکه‌های کامپیوتری می‌پردازد (۴). در این میان، یادگیری الکترونیکی آنلاین به عنوان تجربه یادگیری با استفاده از دستگاه‌های مختلف الکترونیکی (تبلت، لپ‌تاپ، تلفن‌های هوشمند و غیره) با دسترسی به اینترنت در شرایط محیطی هم‌زمان یا ناهم‌زمان توصیف می‌شود (۵). یادگیری الکترونیکی به عنوان رسانه آموزشی در کلاس درس، تجربه‌ای جدید برای معلم و دانش‌آموزان است که می‌تواند گامی مؤثر در جهت تثبیت و تسریع یادگیری دانش‌آموزان باشد. از طرفی از مهمترین ویژگی‌های فراگیران دوران متوسطه دوم را که معلمان باید به آن‌ها توجه کنند، می‌توان به سه نوع شناختی و عاطفی و اجتماعی دسته‌بندی کرد. دوره ابتدایی از مهم‌ترین و حساس‌ترین دوره‌های تحصیلی است و از آنجا که توجه به ویژگی‌های متفاوت رشد دانش‌آموزان برای معلمان و مربیان بسیار اهمیت دارد و دانستن این مساله که یادگیری الکترونیکی نیاز

به یکسری ابزار سخت‌افزاری دارد و استفاده فراوان از آن ممکن است سطح خشونت و خشم نوجوانان را تحت تأثیر منفی قرار دهد (۶).

سلامت روانی بهداشت روان موضوعی فراتر از فقدان یا نبود بیماری روانی است. بُعد مثبت بهداشت روان که سازمان بهداشت جهانی بهداشت نیز روی آن تکیه دارد، در تعریف سلامتی لحاظ شده است «سلامتی یک حالت رفاه جسمی، روانی و اجتماعی است نه فقط نبود بیماری و یا ناتوانی» (۷). بنابراین، بهداشت روان حالتی از رفاه است که در آن فرد توانایی‌هایش را باز می‌شناسد و قادر است با استرس‌های عادی و معمول زندگی، سازگاری داشته و از نظر شغلی مفید و سازنده باشد. از آنجا که در بستر یادگیری الکترونیکی، تعاملات اجتماعی (نسبت به شکل رایج و معمول در محیط واقعی) وجود ندارد، یادگیرندگان باید بتوانند سطح سلامت روانی خود را حفظ کنند. به تبع، دانش‌آموزانی که دارای سلامت روانی بیشتری هستند و توانمندی‌های لازم در برخورد با چالش‌های تحصیلی معمول را دارند، بیشتر از سایر دانش‌آموزان می‌توانند به صورت خودتنظیم و خودکارآمد فعالیت کنند و در نتیجه موفق‌تر هستند (۸). آنان در درس‌هایی موفقیت بیشتری کسب می‌کنند که نسبت به آن موضوعات علاقه و انگیزه بیشتری دارند و موفقیت بیشتر باعث انگیزه بیشتر برای یادگیری، پیشرفت تحصیلی، عملکرد تحصیلی و ادامه تحصیل را فراهم می‌آورد (۹).

در پژوهش‌های متعددی بین سلامت روانی با خشم رابطه منفی و معنادار و بین یادگیری الکترونیکی و فضای مجازی با سطح سلامت روانی رابطه نشان داده شده است (۱۰). محققان اشاره کرده‌اند که آموزش آنلاین در مقایسه با روش‌های سنتی به طور مثبت و معنی‌داری بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ تأثیر دارد و میزان آن را افزایش می‌دهد (۱۱). همچنین نتایج مطالعات نشان داد که یادگیری آنلاین یکی از راه‌های مورد نیاز معلمان و دانش‌آموزان در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ است، به طوری که سلامت روانی بالا تأثیر مثبت و معنی‌داری بر انگیزه یادگیری و علاقه یادگیری آنلاین

دانش‌آموزان دارد (۱۲). به نظر می‌رسد که آموزش مجازی در کشور ما وارد یک فاز جدیدی شده و توجه بیشتری به آموزش‌های مجازی معطوف شده است (۱۳). از طرف دیگر، دست اندرکاران امر نیز بیش از پیش بر اهمیت آموزش از راه دور و آموزش‌های مبتنی بر یادگیری الکترونیکی واقف شده‌اند (۱۴). بنابراین انتظار می‌رود که با توسعه زیرساخت‌های لازم از قبیل توسعه شبکه سراسری اینترنت و افزایش سرعت آن، تولید نرم‌افزارهای آموزشی تعامل محور و استفاده از تجارب کسب شده در این پاندمی شاهد رونق روزافزون آموزش مجازی باشیم (۱۵). با توجه به یافته‌های پژوهشی در زمینه روابط بین یادگیری الکترونیکی با سلامت روانی دانش آموزان اطلاعات اندکی وجود دارد، لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین یادگیری الکترونیکی با سلامت روانی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر گلپایگان صورت گرفت و به دنبال پاسخ به این سوال خواهد بود که آیا بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر گلپایگان رابطه معناداری وجود دارد؟

روش کار

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش از نوع تحقیق‌های توصیفی از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه‌ی آماری پژوهش، شامل کلیه دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه شهر گلپایگان که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند. تعداد جامعه آماری بنا بر استعلام از واحد آمار اداره آموزش و پرورش شهرستان گلپایگان برابر با ۸۵۰ نفر بود. حجم نمونه از طریق جدول کرجسی مورگان به تعداد ۲۶۵ نفر، به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب گردید. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از دو روش بهره‌گیری شده است: الف) کتابخانه‌ای: جهت بررسی و مطالعه مبانی نظری موضوع پژوهش و دستیابی به اطلاعات اولیه با استفاده از کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و نشریات و همچنین استفاده از شبکه اینترنت به منظور دستیابی به مقالات مرتبط با موضوع پژوهش، در قسمت‌های مختلف پژوهش از جمله مبانی نظری و نیز

بررسی متغیرها مورد استفاده قرار گرفت. ب) روش میدانی: با توجه به ماهیت تحقیق حاضر، از پرسشنامه جهت بررسی اهداف تحقیق استفاده گردید که بین نمونه آماری تحقیق توزیع و پس از تکمیل کردن جمع‌آوری گردید. در این پژوهش از ابزار پرسشنامه استاندارد، استفاده شده است و با استفاده از داده‌های حاصل از پاسخ‌های افراد، اهداف تحقیق مورد ارزیابی و آزمون قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها به شرح ذیل بودند:

پرسشنامه یادگیری الکترونیکی: پرسشنامه یادگیری الکترونیکی توسط واتکین و همکاران در سال ۲۰۰۴ ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۲۷ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت می‌باشد، ۶ مولفه دسترس به فناوری، انگیزش، مهارت و ارتباطات پیوسته، توانایی یادگیری از طریق رسانه‌ها، گفتگوهای گروهی اینترنتی و مسایل مهم جهت موفقیت در یادگیری الکترونیکی می‌باشد و بر اساس طیف لیکرت با سوالاتی مانند (به مهارت‌های پایه جستجوی اینترنت و دسترسی به اطلاعات مجهز می‌باشم). به سنجش یادگیری الکترونیکی می‌پردازد. این پرسشنامه با روش درجه‌بندی لیکرت ۵ درجه‌ای درجه‌بندی شده است. نمره‌گذاری هر سؤال از یک به پنج (هرگز ۱ امتیاز، بندرت ۲ امتیاز، گاهی ۳ امتیاز، غالباً ۴ امتیاز، همیشه ۵ امتیاز) انجام می‌شود. در این پژوهش میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه سلامت روانی: پرسشنامه سلامت روانی اولین بار توسط گلدبرگ (۱۹۷۲) تنظیم گردید. پرسشنامه اصلی دارای ۶۰ سؤال است، اما فرم‌های کوتاه شده ۳۰ سؤالی، ۲۸ سؤالی و ۱۲ سؤالی آن در مطالعات مختلف استفاده شده است. به نظر محققین (ماری و ویلیامز، ۱۹۸۵)، فرم‌های مختلف پرسشنامه سلامت روانی از روایی و کارایی بالایی برخوردار است و کارایی فرم ۱۲ سؤالی تقریباً به همان میزان فرم ۶۰ سؤالی است. در این مجموعه فرم ۲۸ سؤالی آن ارائه گردیده است که سؤالات آن در برگیرنده چهار خرده مقیاس می‌باشد

آزمودنی‌ها مربوط به افراد رده سنی ۱۷ سال (۱۱۱ نفر) و کمترین تعداد فراوانی مربوط به افراد رده سنی ۱۶ سال (۷۲ نفر) بود. همچنین جدول شماره ۱ میانگین و انحراف معیار متغیرهای اصلی تحقیق به همراه مؤلفه‌ها را نشان می‌دهد. میانگین و پراکندگی نمرات متغیر یادگیری الکترونیکی به ترتیب برابر با ۱۲۲/۶۲ و ۱۵/۲۲ و میانگین و پراکندگی نمرات متغیر سلامت روانی به ترتیب برابر با ۶۵/۸۴ و ۵/۱۱ می‌باشد. همچنین بیشترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیرهای اصلی (یادگیری الکترونیکی، سلامت روانی) مربوط به مؤلفه مهارت‌ها و ارتباطات پیوسته (۳۵/۲۳) و کمترین میانگین مربوط به مؤلفه انگیزش (۱۲/۵۸) می‌باشد.

با توجه به جدول ۲، چون مقدار سطح معناداری متغیرهای یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی از مقدار خطای پیش‌بینی شده ($Sig=0/000$) کوچکتر می‌باشد، بنابراین رابطه بین متغیرها از لحاظ آماری معنادار است و از آنجاییکه ضریب همبستگی محاسبه شده برابر با ۰/۵۸۵ می‌باشد. لذا با سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌توان نتیجه گرفت که بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی رابطه مستقیم

که هر یک از آنها خود شامل ۷ سؤال می‌باشند. تمام گویه‌های پرسشنامه سلامت عمومی دارای ۴ گزینه هستند. دو نوع شیوه نمره گذاری برای این آزمون وجود دارد. یکی روش سنتی است که گزینه‌ها به صورت (۰-۱-۲-۳) نمره داده می‌شوند و حداکثر نمره فرد برابر ۲۸ خواهد بود. روش دیگر نمره گذاری، روش لیکرتی است که گزینه‌ها به صورت (۰-۱-۲-۳) نمره داده می‌شوند حداکثر نمره آزمودنی با این روش در پرسشنامه مذکور ۸۴ خواهد بود. معمولاً در اکثر پژوهش‌ها از روش لیکرت استفاده می‌شود. همچنین در صورتی که نمرات به دست آمده کد گذاری مجدد نشده باشند نمره بالاتر نشانگر سلامت روانی بیشتر می‌باشد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، نمودار) و آمار استنباطی (آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده می‌شود.

یافته‌ها

در مجموع پاسخگویان، بیشترین تعداد فراوانی سن

جدول ۱- میانگین و انحراف معیار متغیرهای اصلی تحقیق به همراه مؤلفه‌ها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
یادگیری الکترونیکی	۱۲۲/۶۲	۱۵/۲۲
دسترس‌ی به فناوری	۱۴/۰۱	۴/۱۹
مهارت‌ها و ارتباطات پیوسته	۳۵/۲۳	۱/۹۷
انگیزش	۱۲/۵۸	۴/۱۴
توانایی یادگیری از طریق رسانه‌ها	۱۳/۳۶	۳/۹۸
گفتگوهای گروهی اینترنتی	۱۸/۷۸	۴/۰۲
مسائل مهم جهت موفقیت در یادگیری الکترونیکی	۲۲/۹۱	۵/۱۹
سلامت روانی	۶۵/۸۴	۵/۱۱
علائم جسمانی و وضعیت سلامت عمومی	۲۲/۴۹	۲/۱۲
اضطراب	۲۵/۷۲	۲/۶۴
اختلال عملکرد اجتماعی	۲۱/۸۶	۳/۱۲
افسردگی	۲۵/۶۳	۱/۷۷

جدول ۲- نتایج آزمون پیرسون جهت بررسی رابطه بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی

شاخص آماری	تعداد نمونه	ضریب همبستگی	میزان خطا (α)	سطح معناداری
یادگیری الکترونیکی	۲۶۵	۰/۵۸۵**	۰/۰۵	۰/۰۰۰
سلامت روانی				

(۳). لذا با توجه به یافته تحقیق حاضر نیز مشخص می‌گردد که بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی رابطه معناداری وجود دارد و یا افزایش یادگیری الکترونیکی سطح سلامت روانی افزایش می‌یابد

نتیجه‌گیری

به طور کلی می‌توان اذعان داشت که در شرایط بحرانی ویروسی می‌توان از یادگیری الکترونیکی جهت حفظ سطح عملکرد تحصیلی دانش آموزان استفاده کرد و از این طریق می‌توان سطح سلامت روانی آن‌ها به جهت دوری از فضای تحصیل به دلیل شرایط ویروسی، حفظ کرد.

پیشنهادها: پیشنهاد می‌گردد برای اداره آموزش و پرورش لازم است با ایجاد کارگاه‌هایی با عنوان یادگیری الکترونیکی و اهمیت فضای مجازی (با توضیح مفاهیم و رویکردهای نوین جهانی در بکارگیری از فضای مجازی در آموزش) تمهیداتی را ایجاد کند تا سطح توسعه دانش در دانش آموزان تقویت شود. برای افزایش پیامدهای روانی مطلوب، دوره‌های آموزشی کافی و مناسب به منظور آشنا شدن معلمان و دانش آموزان با اصول و مبانی سلامت روانی و جسم برگزار شود.

محدودیت‌ها: ملاحظات انسانی چون عدم صداقت پاسخگویان و دخالت نظرات دیگران خصوصاً همکلاسی‌ها می‌توانست در پاسخ افراد به پرسشنامه‌ها موثر واقع گردد. محدودیت در جلب همکاری برخی از افراد با پژوهشگر به دلیل شیوع کرونا در خصوص توزیع پرسشنامه‌ها و تأخیر در برگشت تعدادی از پرسشنامه‌ها از عوامل محدودکننده تحقیق بودند

References

1. Shereen MA, Khan S, Kazmi A, Bashir N, Siddique R. COVID-19 infection: Origin, transmission, and characteristics of human coronaviruses. J Adv Res. 2020;24:91-8.
2. Sinclair P, Kable A, Levett-Jones T. The effectiveness of internet-based e-learning on clinician behavior and patient outcomes: a systematic review protocol. JBI Database System Rev Implement Rep. 2015;13(1):52-64.
3. Tarpada SP, Hsueh WD, Gibber MJ. Resident and student education in otolaryngology: A 10-year update

و معنادار وجود دارد؛ یعنی با افزایش یادگیری الکترونیکی، سلامت روانی افزایش می‌یابد و بالعکس.

بحث

نتایج نشان داد که بین یادگیری الکترونیکی و سلامت روانی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج این مطالعه با نتایج بارال (Baral) و همکاران (۲۰۲۱) همسو می‌باشد. (۵). اداره آموزش و پرورش یکی از بنیادی‌ترین و با اهمیت‌ترین سازمان‌های دنیای امروز است و دانش آموزان به طور مستقیم با این سازمان رابطه دارند و این بیانگر نقش کلیدی و حیاتی این اداره در زندگی پیچیده آن‌ها است (۹). شناخت یادگیری الکترونیکی و بهره‌برداری بهتر از آن می‌تواند تسهیل‌کننده و نیز پیش‌بینی‌کننده کیفیت و تداوم سلامت روانی باشد و باعث اجرای برنامه‌ها به صورت علمی و پرهیز از اعمال غیرمدرانه اعمال شود (۱۰). سلامت روانی اشاره به برخورداری از درک و تصمیم‌گیری و ویژگی‌های روانی مثبت دارد که رشد و توسعه و بالندگی یک فرد را تسهیل می‌کند و نیل به اهداف را مقدور می‌سازد (۱۱). دانش آموزان ضمن آن که به حفظ و بقای خود می‌اندیشند، باید گامی فراتر از این نگاه برداشته و به پیامدها و آثار خود بر جامعه نیز توجه داشته باشند (۲). یادگیری الکترونیکی به عنوان موضوعی مهم برای آموزش و پرورش عامل بقا آن به شمار می‌رود، در این میان توجه به سلامت روانی دانش آموزان و استفاده از راهکاری موثر بر آن مورد بحث است. اداره‌ای مانند آموزش و پرورش باید همه توجهات خود را در تمامی سطوح آموزشی (حضور و غیرحضور) به درستی انجام دهد. شرین (Shereen) و همکاران (۲۰۲۰) یادگیری الکترونیکی را یکی از عوامل مهم افزایش عملکرد در یادگیری می‌دانند و بیان می‌دارند که یادگیری الکترونیکی با مدیریت دانش ارتباط قوی دارد (۱). تارپادا (Tarpada) و همکاران (۲۰۱۷) معتقد است که با تقویت و بهبود استفاده از یادگیری الکترونیکی، پیشرفت دانش آموزان در یادگیری دروس را در پی دارد و باعث افزایش روحیه مشارکت دانش آموزان می‌شود که موجبات ارتقا سلامت روانی فراهم می‌گردد

on e-learning. *Laryngoscope*. 2017;127(7):E219-E224.

4. Aloia L, Vaporciyan AA. E-Learning Trends and How to Apply Them to Thoracic Surgery Education. *Thorac Surg Clin*. 2019;29(3):285-290.

5. Baral G, Baral RS. E-learning: a Modality of Medical Education in the Period of Crisis. *J Nepal Health Res Counc*. 2021;18(4):776-778.

6. Walsh K. E-learning for medical education: reflections of learners on patients. *Ulster Med J*. 2018;87(1):46-48.

7. Sajeve M. E-learning: Web-based education. *Curr Opin Anaesthesiol*. 2006;19(6):645-9.

8. Bell BS, Federman JE. E-Learning in postsecondary education. *Future Child*. 2013;23(1):165-85.

9. Fitzgerald DA, Scott KM, Ryan MS. Blended and e-learning in pediatric education: harnessing lessons learned from the COVID-19 pandemic. *Eur J Pediatr*. 2022;181(2):447-452.

10. Shinohara E, Ohashi Y, Hada A, Usui Y. Effects of 1-day e-learning education on perinatal psychological support skills among midwives and perinatal healthcare workers in Japan: a randomised controlled study. *BMC Psychol*. 2022;10(1):133.

11. Sharma P, Rani MU. Effect of Digital Nutrition Education Intervention on the Nutritional Knowledge Levels of Information Technology Professionals. *Ecol Food Nutr*. 2016;55(5):442-55.

12. Lewis KO, Cidon MJ, Seto TL, Chen H, Mahan JD. Leveraging e-learning in medical education. *Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care*. 2014;44(6):150-63.

13. Morente L, Morales-Asencio JM, Veredas FJ. Effectiveness of an e-learning tool for education on pressure ulcer evaluation. *J Clin Nurs*. 2014;23(13-14):2043-52.

14. Isaacs AN, Nisly S, Walton A. Student-generated e-learning for clinical education. *Clin Teach*. 2017;14(2):129-133.

15. Salter SM, Karia A, Sanfilippo FM, Clifford RM. Effectiveness of E-learning in pharmacy education. *Am J Pharm Educ*. 2014;78(4):83.